

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Олексій ЗОРЯ

«01» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Вступ до фаху
(навчальна практика)

освітньо-професійна програма Туризм
(назва)

спеціальність 242 Туризм і рекреація
(код та найменування спеціальності)

галузь знань 24 Сфера обслуговування
(шифр та найменування)

освітній ступінь бакалавр
(бакалавр, магістр)

Полтава
2023-2024 н. р.

Розробник: Олена Єгорова, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, к. е. н., доцент.

Робоча програма практики розглянута та схвалена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Протокол від 01 вересня 2023 року № 1.

Робоча програма практики схвалена Радою з якості вищої освіти спеціальності Туризм і рекреація

Протокол від 01 вересня 2023 р. № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності Туризм і рекреація

Олена ЄГОРОВА

1. Опис практики

Таблиця 1

Опис навчальної практики «Вступ до фаху»

Елементи характеристики	Шифр курсу 242ТУР_бд_2023
Загальна кількість годин	90
у тому числі самостійної роботи	30
Кількість кредитів	3
Місце в Індивідуальному навчальному плані студента	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1
Семестр	2
Форма семестрового контролю	диференційований залік

2. Заплановані результати навчання

Метою навчальної практики «Вступ до фаху» є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі змістом їх майбутньої професії, з характером та сферою професійної діяльності, з особливостями практичного функціонування індустрії туризму та рекреації, формуванням туристичних продуктів, роллю фахівців туристичної галузі у формуванні результатів діяльності суб'єктів туристичного бізнесу різних організаційно-правових форм.

Завдання навчальної практики «Вступ до фаху»:

- поглиблення та закріплення здобутих теоретичних знань щодо основних понять туризму, формування системи знань щодо сутності й видів туристичної та рекреаційної діяльності, розуміння їх значення у сучасному світі з урахуванням історії туристичної галузі та останніх тенденцій її розвитку;

- ознайомлення зі сферою майбутньої професійної діяльності, основними суб'єктами туристичної галузі, типами підприємств туристичної індустрії (туристичні оператори, туристичні агентства) та посадами фахівців, які обслуговують туристів;

- розгляд складових інфраструктури туризму та рекреації, які надають послуги з розміщення, переміщення, харчування туристів, екскурсійні, пізнавальні, розважальні, інформаційні послуги тощо;

- формування розуміння сутності дефініцій «туристичні ресурси», «туристські ресурси», особливостей основних видів туристичних ресурсів;

- дослідження принципів та етапів створення туристичних продуктів, набуття практичних навичок створення туристичного продукту;

- набуття первинних професійних умінь і навичок у сфері туризму, оволодіння навичками культури міжособистісного спілкування, виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування у практичній діяльності.

Результати проходження практики:

компетентності:

загальні:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

спеціальні (фахові):

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

Програмні результати навчання:

ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Значення туристичної та рекреаційної діяльності у сучасному світі. Поняття туризму. Поняття рекреації. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства. Ключові поняття галузі: «турист», «туристичні ресурси», «туристські ресурси». Функції туризму і рекреації. Історія розвитку туристичної сфери. Передумови виникнення подорожей і туризму. Мандрівництво в античні часи. Подорожі в епоху Середньовіччя. Епоха великих географічних відкриттів, їх значення в історії мандрівництва. Розвиток подорожей в епоху просвітництва (XVII-XVIII ст.). Туризм в новий час. Особливості розвитку туризму на українських землях та в Україні. Прояв глобалізаційних процесів в індустрії туризму. Роль туризму в сучасній світовій економіці. Ринок туристичних послуг, механізм його функціонування. Мотивація та поведінка споживачів. Економічний вплив туризму: статистичні показники, ефект мультиплікатора в туризмі, вторинний ефект туризму, коефіцієнт мультиплікатора в індустрії туризму. Соціокультурний вплив туризму. Регулювання соціального впливу туризму. Вплив туризму на довкілля. Державне планування та його роль у збереженні рекреаційних ресурсів. Прогнози розвитку галузі туризму в світі та в Україні.

Тема 2. Форми та види туристичної діяльності. Види туристичної діяльності: створення туристичного продукту; надання туристичних послуг (з перевезення, тимчасового розміщення, харчування, екскурсійного, курортного, спортивного, розважального та іншого обслуговування); посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг; туристичний супровід. Класифікація видів туризму. Внутрішній і зовнішній туризм. В'їзний і виїзний туризм. Рекреаційно-оздоровчий, культурно-пізнавальний туризм, розважальний туризм, подієвий туризм, активний туризм; професійно-діловий туризм, науково-пізнавальний (конгресний), спортивний відпочинок, шоп-тури, пригодницький (екстремальний), паломницько-релігійний, ностальгічний, екологічний (зелений, сільський) туризм; екзотичний, елітарний туризм. Пішохідний, авіаційний, морський, річковий, автотуризм, залізничний, велосипедний, лижний, гужовий (кінний) туризм. Індивідуальний, сімейний, груповий, корпоративний туризм. Організований і неорганізований туризм.

Тема 3. Суб'єкти туризму. Структура туристичного ринку. Суб'єкти туристичної діяльності, їх класифікація та характеристика. Туристичні оператори, туристичні агенти, інші суб'єкти підприємницької діяльності, гіді-перекладачі, екскурсіводи, спортивні інструктори, провідники та інші фахівці туристичного супроводу, фізичні особи тощо. Класифікація підприємств туристичної індустрії. Функції туроператорів. Основні функції туристичних агентів. Предмет діяльності туроператора. Профіль роботи туроператора. Схема організації роботи туроператора щодо розробки та реалізації туристичного продукту. Класифікація та види туроператорів. Основні типи туроператорів. Оператори масового ринку. Оператори спеціалізовані: на певному продукті/послуді і сегменті ринку. Місцеві туроператори. Організація турів для внутрішнього туризму. Виїзні (ініціативні) туроператори. Рецептні туроператори. Посади фахівців, які обслуговують туристів. Сучасний стан та перспективи розвитку туроператорської

та турагентської діяльності в Україні. Класифікація, види туристів. Портрет користувача туристських послуг (клієнта): технології досліджень, потреб, психофізіологічні особливості.

Тема 4. Інфраструктура туризму та рекреації. Сутність та види туристичної інфраструктури. Класифікація складових інфраструктури туризму крізь призму загальної структури послуг у сфері туризму: послуги з розміщення туристів; з переміщення туристів; гастрономічні; екскурсійні; рекламно-інформаційні та збутові; послуги закладів із бронювання місць на транспорті й у засобах розміщення; інформаційних туристичних центрів, рекламних агентств, мас-медіа, видавництва і т.д.; послуги із задоволення пізнавальних, розважальних та побутових інтересів; послуги торговельних підприємств; юридичних, банківських та страхових установ; контрольно-адміністративних органів (прикордонних, митних, поліцейських служб, органів, які надають транспортно-візові послуги). Транспортні комунікації України. Дороги. Залізничні магістралі України. Повітряний транспорт. Класифікація засобів розміщення (тимчасового проживання). Сутність та види готелів та інших закладів розміщення. Рівень диференціації готельних послуг в Україні. Види закладів громадського харчування, особливості їх формування та використання. Заклади й засоби розваг і відпочинку. Санаторно-курортний комплекс як сукупність закладів для оздоровлення та відпочинку. Заклади ресторанного господарства. Світовий і макрорегіональний ринки готельних і транспортних послуг, особливості функціонування туристичної індустрії. Геопросторова організація світового туристичного ринку.

Тема 5. Види туристичних ресурсів. Поняття та класифікація туристичних ресурсів. Властивості туристичних ресурсів. Види туристичних ресурсів. Класифікація природних ресурсів за походженням, видами рекреаційного використання, швидкістю їх вичерпання. Природні кліматичні туристські ресурси. Природні геоморфологічні туристські ресурси. Природні гідрологічні ресурси. Природні біологічні ресурси. Природні лікувальні ресурси та їх класифікація. Використання печер в рекреаційних цілях. Історико-культурні рекреаційні ресурси: історико-архітектурні пам'ятки, пам'ятки сучасної архітектури, унікальні споруди, замки. Історико-культурні об'єкти України, включені до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Оборонні архітектурні споруди: замкові комплекси, фортеці, укріплення, монастирі. Сакральна архітектура України. Археологічні пам'ятки. Музеї як об'єкти краєзнавчо-туристичної діяльності. Національний конкурс «7 чудес України». Соціально-економічні туристичні ресурси: географічне положення, транспортна доступність, стандарти обслуговування, рівень економічного розвитку та добробуту, організація туристичного господарства. Види ресурсів за характером залучення в туристичну діяльність. Інформаційні туристичні ресурси. Визначення та функції природно-заповідного фонду.

Тема 6. Туристичні продукти. Сутність, складові туристичного продукту. Основні риси туристичного продукту, його відмінності від туристської послуги. Характеристики, види та особливості туристичного продукту. Програма туристичного обслуговування. Визначення програмного туризму. Програмний туризм та особливості формування пакетних турів. Туристський пакет. Туристичний центр. Транспорт у забезпеченні туристичного продукту. Трансфер – суть та формування. Структура туристичного продукту. Визначення структури туру. Додаткові туристично-екскурсійні послуги. Види та характеристика найпопулярніших турів. Тур-пакет: поняття та основні характеристики. Складові тур-пакету. Технологія проектування туристичних послуг. Етапи розробки нового туру. Характеристика асортименту послуг туристичної фірми. Асортимент послуг туроператорів. Диференціація пропозицій туроператора. Вибір географії подорожей і сегментування на різних туристичних ринках. Мотивація подорожей і формування пакетів послуг. Алгоритм розроблення програми обслуговування. Планування туристичних подорожей. Договірний план і переговори з постачальниками послуг. Принципи вибору місць прийому. Послідовність робіт з вибору постачальників послуг (контрагентів). Ухвалення рішення про місце призначення; засоби розміщення; тривалість туру.

4. Структура (тематичний план) практики

Таблиця 2

Структура (тематичний план) навчальної практики «Вступ до фаху»

Назви тем	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		навчальні заняття	самостійна робота
Тема 1. Значення туристичної та рекреаційної діяльності у сучасному світі.	15	10	5
Тема 2. Форми та види туристичної діяльності.	15	10	5
Тема 3. Суб'єкти туризму.	15	10	5
Тема 4. Інфраструктура туризму та рекреації.	15	10	5
Тема 5. Види туристичних ресурсів.	15	10	5
Тема 6. Туристичні продукти.	15	10	5
Усього годин	90	60	30

5. Вимоги до баз практики

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, комп'ютерних лабораторіях та на інших об'єктах структурних підрозділів Університету, які повинні мати відповідне матеріально-технічне (комп'ютерна техніка), організаційне (доступ до мереж Інтернет) і навчально-методичне забезпечення.

6. Організація проведення практики

Організаційні заходи, що забезпечують підготовку та порядок проведення навчальної практики:

- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник навчальної практики.

Керівник навчальної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- проводить студентам інструктаж з безпеки життєдіяльності;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- перевіряє щоденники навчальної практики та оцінює результати її проходження студентами;

- подає звіт керівника навчальної практики на кафедру та керівнику виробничої практики навчального відділу;

- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Здобувачі вищої освіти, які проходять навчальну практику, зобов'язані:

- ознайомитися з робочою програмою практики;
- отримати документи для проходження практики;
- пройти інструктаж з безпеки життєдіяльності та дотримуватися правил безпеки життєдіяльності;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- оформити звітну документацію з практики та подати її керівнику практики від кафедри.

Наказом ректора про проведення навчальної практики здобувачів вищої освіти визначається:

- місце та період проведення практики;
- список здобувачів вищої освіти;
- керівники практики від кафедри, відповідно до запланованого навчального навантаження;
- дата проведення семестрового контролю з практики та терміни звітування за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням на факультеті.

7. Вимоги до звітної документації з практики

Основними організаційно-методичними документами, що регламентують діяльність студентів і керівників практики, є наскрізна програма практики та робоча програма практики.

За результатами проходження навчальної практики після закінчення її періоду здобувачем вищої освіти подається керівнику практики від кафедри для перевірки та оцінювання щоденник. У щоденнику практики здобувач вищої освіти у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник містить календарний план проходження практики, основні етапи виконання графіка практики та кількість годин, відведених на виконання завдань. Після подачі здобувачем вищої освіти щоденника на кафедру він перевіряється, рецензується та підписується викладачем-керівником практики, який висвітлює позитивні й негативні аспекти, загальну оцінку роботи студента.

8. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

Під час проходження навчальної практики «Вступ до фаху» студент може отримати наступні бали (табл. 3-7).

Таблиця 3

Схема нарахування балів з навчальної практики

Параметри оцінки	Результат оцінювання
Проходження практики (виконання програми практики)	0-90
у т. ч. виконання завдань на навчальних заняттях	0-75
- написання тез доповідей на науково-практичний захід (на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході)	0-15
Оформлення результатів практики (щоденника)	0-10
Підсумкова оцінка: кількість балів за 100-бальною шкалою	
4-бальною шкалою	
оцінка ЄКТС	

Схема нарахування балів з навчальної практики

Назва теми / Форма семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на навчальних заняттях	написання тез доповіді	оформлення результатів практики (щоденника)	
Тема 1. Значення туристичної та рекреаційної діяльності у сучасному світі.	14 (7 × 2)			14
Тема 2. Форми та види туристичної діяльності.	14 (7 × 2)			14
Тема 3. Суб'єкти туризму.	16 (8 × 2)			16
Тема 4. Інфраструктура туризму та рекреації.	16 (8 × 2)			16
Тема 5. Види туристичних ресурсів.	8			8
Тема 6. Туристичні продукти.	7			7
Написання тез доповідей на науково-практичний захід	–	15		15
Оформлення результатів практики (щоденника)	–	–	10	10
Разом	75	15	10	100

Шкала та критерії оцінювання навчальної практики «Вступ до фаху»

Виконання вправ на навчальних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
За одне завдання з тем 1, 2, 6 (з тем 1, 2 виконуються 2 завдання, з теми 6 – одне завдання)	
7	виконання завдань здійснене у повному обсязі, без помилок і неточностей, належно оформлене, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
5-6	виконання завдань здійснене у повному обсязі, містить незначні помилки або неточності у змісті та оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за достатнім критерієм
3-4	виконання завдань здійснене не у повному обсязі, містить незначну кількість помилок і неточностей у змісті та оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм
2	виконання завдань здійснене не у повному обсязі, з суттєвими помилками теоретичного та/або методичного характеру у змісті та в оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних

Кількість балів	Критерії оцінювання
	результатів навчання у здобувача вищої освіти за низьким критерієм
1	виконання завдань здійснене менш ніж на 50 %, з суттєвими помилками теоретичного та/або методичного характеру у змісті та в оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за низьким критерієм
0	здобувач вищої освіти був відсутній на занятті чи не надав результатів виконання завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
За одне завдання з тем 3, 4, 5 (з тем 3, 4 виконуються 2 завдання, з теми 5 – одне завдання)	
8	виконання завдань здійснене у повному обсязі, без помилок і неточностей, належно оформлене, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
6-7	виконання завдань здійснене у повному обсязі, містить незначні помилки або неточності у змісті та оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за достатнім критерієм
4-5	виконання завдань здійснене не у повному обсязі, містить незначну кількість помилок і неточностей у змісті та оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за середнім критерієм
2-3	виконання завдань здійснене не у повному обсязі, з суттєвими помилками теоретичного та/або методичного характеру у змісті та в оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за низьким критерієм
1	виконання завдань здійснене менш ніж на 50 %, з суттєвими помилками теоретичного та/або методичного характеру у змісті та в оформленні, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти за низьким критерієм
0	здобувач вищої освіти був відсутній на занятті чи не надав результатів виконання завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Проходження практики (виконання завдань на навчальних заняттях)	
68-75	<p>Завдання виконані у повному обсязі, правильно, без помилок або майже без помилок. При виконанні завдання проявлено відмінний рівень оволодіння запланованими загальними та спеціальними компетентностями та програмними результатами навчання.</p> <p>Здобувач вищої освіти показав здатність на відмінному (високому) рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; – розуміти предметну область і специфіку професійної діяльності, сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів; – знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; – зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку сфери туризму та рекреації; – володіти державною мовою на рівні, достатньому для здійснення

Кількість балів	Критерії оцінювання
	<p>професійної діяльності. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;</p> <ul style="list-style-type: none"> – управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері, планувати час.
62-67	<p>Завдання виконані повністю, у цілому правильно, без суттєвих помилок. При виконанні завдання проявлено дуже добрий рівень оволодіння запланованими загальними та спеціальними компетентностями та програмними результатами навчання.</p> <p>Здобувач вищої освіти показав здатність на дуже доброму (достатньо високому) рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; – розуміти предметну область і специфіку професійної діяльності, сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів; – знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; – зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку сфери туризму та рекреації; – володіти державною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; – управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері, планувати час.
56-61	<p>Завдання виконані у цілому правильно, без суттєвих помилок або з незначними помилками та/або неточностями, які не мають системного, методичного характеру. При виконанні завдання проявлено добрий рівень оволодіння запланованими загальними та спеціальними компетентностями та програмними результатами навчання.</p> <p>Здобувач вищої освіти показав здатність на доброму рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; – розуміти предметну область і специфіку професійної діяльності, сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів; – знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; – зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку сфери туризму та рекреації; – володіти державною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; – управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері, планувати час.
45-55	<p>Завдання виконані з помилками та/або неточностями, які не мають системного, методичного характеру. При виконанні завдання проявлено задовільний рівень оволодіння запланованими загальними та спеціальними компетентностями та програмними результатами навчання.</p> <p>Здобувач вищої освіти показав здатність на задовільному рівні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів

Кількість балів	Критерії оцінювання
	<p>ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти предметну область і специфіку професійної діяльності, сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів; – знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; – зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку сфери туризму та рекреації; – володіти державною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; – управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері, планувати час.
20-44	<p>Завдання виконані з помилками системного, методичного характеру. При виконанні завдання проявлено низький рівень оволодіння запланованими загальними та спеціальними компетентностями та програмними результатами навчання.</p> <p>Здобувач вищої освіти показав що може, хоча й з помилками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук; – розуміти предметну область і специфіку професійної діяльності, сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів; – знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ; – зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку сфери туризму та рекреації; – володіти державною мовою на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності. Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; – управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері, планувати час.
6-19	<p>Завдання виконані з значною кількістю помилок системного, методичного характеру. При виконанні завдання не проявлено задовільний рівень оволодіння запланованими загальними та спеціальними компетентностями та програмними результатами навчання.</p>
0-5	<p>Виконано менш ніж 60 % завдань або відсутність виконаних завдань. Здобувач вищої освіти не показав оволодіння запланованими загальними та спеціальними компетентностями та програмними результатами навчання.</p>

Таблиця 6

**Критерії та шкала оцінювання написання тез доповіді
(на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі,
засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході)**

Бали	Критерії оцінювання
15	<p>Здобувач вищої освіти виступив з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції, круглому столі, засіданні студентського наукового гуртка або іншому науково-практичному заході з презентацією своїх досліджень. Тези опубліковані або прийняті до публікації у збірнику праць науково-практичного</p>

Бали	Критерії оцінювання
	заходу. Тези написані на актуальну тему, мають елементи наукової новизни, огляд існуючих поглядів на проблему носить полемічний характер. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими програмними результатами навчання, загальними та фаховими компетентностями на високому рівні, продемонстрував здатність проведення досліджень на високому (відмінному) рівні, правильно відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних завдань. Зміст та оформлення тез відповідають вимогам організаційного комітету наукового заходу.
10	Тези написані на актуальну тему, мають елементи наукової новизни. Матеріал поданий систематизовано, структуровано. Тези опубліковані або прийняті до публікації у збірнику праць науково-практичного заходу, але здобувач вищої освіти не виступав із доповіддю, або здобувач виступив на заході, проте без публікації тез у збірнику. Здобувач вищої освіти проявив володіння запланованими загальними та фаховими компетентностями та програмними результатами навчання на високому рівні, продемонстрував здатність проведення досліджень на високому рівні, правильно відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних завдань. Зміст та оформлення тез відповідають вимогам наукового заходу.
	Тези, які відповідають вимогам і прийняті до публікації організаційним комітетом науково-практичної конференції не оцінюються менш ніж 10 балами.

Таблиця 7

Критерії та шкала ведення щоденника

Бали	Критерії оцінювання
9-10	Зафіксовано 80-100 % видів робіт, передбачених програмою практики. Показано всебічне, систематичне, глибоке розуміння пройденого матеріалу. Матеріал подано з виділенням і систематизацією головного, розкриттям суті та критичною оцінкою. Правильне оформлення щоденника відповідно до стандартів, чітке, повне та послідовне викладення у хронологічному порядку змісту розглянутих під час практики питань, відсутність орфографічних і синтаксичних помилок.
7-8	Зафіксовано 60-79 % видів робіт, передбачених програмою практики. Показано глибоке розуміння пройденого матеріалу. Матеріал подано з виділенням і систематизацією головного, розкриттям суті. Правильне оформлення щоденника відповідно до стандартів, послідовне, але недостатньо повне, викладення у хронологічному порядку змісту розглянутих під час практики питань, наявність незначних орфографічних і синтаксичних помилок.
5-6	Зафіксовано 40-59 % видів робіт, передбачених програмою практики. Показано достатній розуміння пройденого матеріалу. У щоденнику неповно розкритий зміст виконаних робіт, проте він подається несистематизовано, без критичної оцінки, не виділені проблемні питання. Правильне оформлення щоденника відповідно до стандартів, послідовне, але недостатньо повне, викладення у хронологічному порядку змісту розглянутих під час практики питань, наявність незначних орфографічних і синтаксичних помилок.
3-4	Зафіксовано 20-39 % видів робіт, передбачених програмою практики. Показано задовільний рівень розуміння пройденого матеріалу. У щоденнику неповно розкритий зміст виконаних робіт, він подається несистематизовано, без критичної оцінки, не

Бали	Критерії оцінювання
	виділені проблемні питання. Нечітке, неповне та непослідовне розкриття змісту розглянутих питань, наявність орфографічних і синтаксичних помилок
1-2	Зафіксовано 1-19 % видів робіт, передбачених програмою практики. Показано задовільний рівень розуміння пройденого матеріалу. У щоденнику неповно розкритий зміст виконаних робіт, він подається несистематизовано, без критичної оцінки, не виділені проблемні питання. Нечітке, неповне та непослідовне розкриття змісту розглянутих питань, наявність орфографічних і синтаксичних помилок
0	Відсутність щоденника.

За підсумками практики проводиться контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік виставляється в останній день практики. Оцінювання її результатів здійснюється керівником практики від кафедри на підставі повноти та якості виконання студентом програми практики та індивідуального завдання, оформлення і змістовності наповнення щоденника практики

Підсумки практики обговорюють на підсумкових конференціях студентів з практики та на засіданнях кафедри з оформленням відповідних протоколів.

1. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Джинджоян В.В., Горожанкіна Н.А., Бойко З.В. Основи туризмознавства : навчальний посібник. Київ: Каравела, 2022. 231 с.
2. Дорогань-Писаренко Л., Безкровний О., Лега О., Песцова-Свігалка О. Університетська освіта : навчальний посібник. Полтава: ПДАА, 2020. 142 с.
3. Лавренова Д.Л. Основи наукових досліджень. Практикум (для студентів всіх форм навчання). Навчальний посібник. Київ КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2022. 38 с.
4. Про туризм: Закон України № 324/95-ВР від 15 вересня 1995 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 31.08.2023).

Допоміжні

2. Борисова О. В. Спеціалізований туризм. Київ : Кондор, 2020. 360 с.
3. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні: монографія. Харків: Лібуркіна Л.М., 2021. 469 с.
4. Доценко А. І. Географія туризму. Навчальний посібник. Київ : Університет «Україна». 2020. 186 с.
5. Мелконян Д.В., Яворська В.В. Статистика в туризмі : навчальний посібник. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 195 с.
6. Михайліченко Г., Клімова А. Світовий туристичний ринок: трансформації після пандемії. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 2. С. 21-37.
7. Монастирський В. Р. Природні ресурси і рекреаційні комплекси світу : навч. Посібник. ННВК «АТБ». Львів, 2022. 200 с.
8. Національна система туристичної статистики / аналітика і інфографіка. URL: https://www.ntoukraine.org/nsts_analytics_ua.html (дата звернення 31.08.2023).
9. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Савчук А.Ю. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України. Монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 209 с.
10. Пестушко В.Ю. Макроекономічна роль туризму: сучасні реалії країн світу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Випуск 29. С. 114-119.
11. Спортивний туризм : навч. посіб. / І. Й. Малинський, Ю. П. Сергієнко, О. М. Лаврентьєв, Д. О. Тарангул, В. П. Чаплигін ; Університет ДФС України. Ірпінь, 2020. 326 с.

12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України № 1068 від 04 жовтня 2018 р. / *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf> (дата звернення 31.08.2023).

13. Стафійчук В. І., Малиновська О. Ю. Туристичне країнознавство: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-Плюс, 2020. 808 с.

14. Туризм в Україні / *Державна служба статистики України*. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm (дата звернення 31.08.2023).

15. Тютюнник Ю.М. Тенденції розвитку вітчизняної індустрії туризму. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14-15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. С. 723-724.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Все про туризм: туристична бібліотека. URL: <http://tourlib.net/>.
2. Всесвітня туристична організація. URL: <http://www2.unwto.org/>.
3. Всеукраїнський проект «7 чудес України». URL: <http://www.7chudes.in.ua>.
4. Громадська організація «ЕКОСФЕРА». URL: <http://ekosphaera.org/>.
5. Державна екологічна інспекція України. URL: <https://dei.gov.ua/>.
6. Державна служба геології та надр. URL: <http://www.geo.gov.ua/>.
7. Державне агентство водних ресурсів. URL: <https://www.davr.gov.ua/>.
8. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=110862.
9. Каталог Музеїв України. URL: www.ukrmuseum.org.ua.
10. Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень. URL: <http://www.heritage.com.ua>.
11. Національна комісія України у справах ЮНЕСКО. URL: <https://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/5046>.
12. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
13. Офіційний сайт Департаменту культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації. URL: <https://www.adm-pl.gov.ua/page/upravlinnya-kulturi-poltavskoyi-oblderzhadministraciyi>.
14. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/>.
15. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
16. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО. URL: <http://whc.unes>.